

Skulpturen Oden i Parken

Staffanstorps kommun beslutar år 2018 att köpa ett nytt konstverk och att placera det i Hjärups Park.

Kommunen utlyste uppdraget och förutsättningarna var att konstverket skulle spegla kommunens kulturarv och den långa period då människor bott i Staffanstorps kommun. Det skulle också vara en tolkning av ett arkeologiskt fynd från utgrävningarna i Uppåkra och de intresserade fick se fem olika fynd att välja bland. Konstnärerna skulle presentera sina bidrag i skiss- eller modellform.

Konstnären Helene Aurell, som var en av de konstnärer som var intresserade av att utföra skulpturen, berättar: ”Min erfarenhet de gånger jag har fått chansen att samarbeta med kommun eller företag kring offentlig skulptur är att det är en mycket genomgripande process där jag behöver vara lyhörd och flexibel. Jag jämför då med beställningsverk där ett specifikt verk efterfrågas.

Uppdraget var att ta fram en skulptur som skulle representera det arkeologiska arbetet vid Uppåkra utgrävningsscenter och knyta an till artefakter (= något som tillverkats av människor) man hittat på platsen. Skulpturen skulle också

vara anpassad för att kunna klättras på och synas på långt håll i Hjärups park.

Min inspiration blev en liten figurin av Oden i brons som var cirka 1500 år gammal.

Jag läste på om Oden.

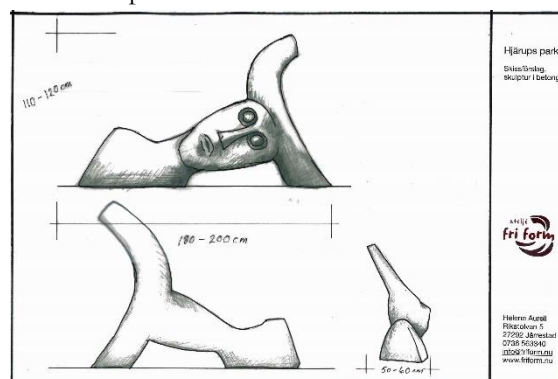
Han hade många namn. Några jag fastnade för var:

- Tvegge - den som är två
- Unn - den älskade
- Vafud - den snärjde, den sammanflätade
- Verafyr - vardandets och existensens gudom
- Ofne - öppnaren, eggaren, initieraren

En del säger att Oden offrade sitt högra öga för att få dricka vattnet ur Mimers brunn, som betraktades som vishetens källa. Andra menar att han offrade ögat ner i brunnen.

Oden kallades den allseende guden och han kunde se in i den andliga världen såväl som den materiella, synliga. Han omgavs av korparna Hugin och Munin, som flög ut i världen och återkom med information åt Oden om vad de sett. Han omgavs också av ulvarna Gere och Freke som fick all den mat som serverades Oden eftersom han själv föredrog vin och mjöd.

Det hela resulterade i att jag ville göra en skulptur av Oden liggande på marken som om han, likt figurinen, grävts upp ur marken. Jag gjorde en skiss på hur jag tänkt och sände till Staffanstorps kommun.

Efter ett tag fick jag frågan om jag istället kunde göra skulpturen högre, kanske 2-3 meter? Jag svarade att det går bra.

Det bestämdes att jag skulle inkomma med en modell i skala 1:10 till ett möte på Uppåkra utgrävningsscenter. Modellen är 30x40x15 cm och gjord i gips som jag målat och lackat.”

Efter utvärdering av de olika förslagen presenterades under 2019 det vinnande bidraget som var Helene Aurells tolkning av en figurin som tros föreställa den fornnordiska guden Oden. Alla som var involverade i processen tyckte att Helene Aurells förslag var det som bäst speglade Uppåkras fantastiska skatt och vår bygds rika historia. Dessutom ansågs skulpturen vara lekfull och barnvänlig samtidigt som den var spännande och dramatisk med sin storlek och sitt uttryck.

Helene Aurell är född 1960 i Göteborg och bor

numera i Simrishamn. Helene säger sig älskar den hårda betongens utmaningar, att tämja det ogästvänliga materialet

bestående stenkross och cement blandat med vatten.

Den modell Helene hade gjort av Oden var 40 cm lång och vägde något kilo. Nu skulle den omformas till att bli en fyra meter lång och sex ton tung skulptur.

Skulpturens skelett består av fyrkantsjärn, armeringsjärn och hönsnät. Skulpturen var så stor att den inte rymdes i Helenes verkstad så skelettet utformades i delar. På bilden ser vi huvudändans skelett ta form.

Våren 2020 togs Odens olika skelettdelar ut på gården. Där blandades stenmjöl, cement och färgpigment i en cementblandare och betongen formades därefter på armeringen tills skulpturen var komplett.

Den fackmannamässiga beskrivningen av skulpturen är att man putsar bruket på armeringen av stål och nät samt färgsatt i efterhand med en blandning av färgpigment och vattenglas.

Medan det arbetet pågick hos Helene funderade man i kommunen kring var i parken den tunga skulpturen skulle placeras. Sin plats fick den efter att det gjorts dräneringsarbete i området.

Olika stadier av färdigställandet.

Här med skulpturens skapare Helene Aurell.

I bakgrunden syns den viktiga cementblandaren.

Odens allseende har framställts genom att skulpturen har fått ett konvext,

jordiskt öga och ett konkavt, guldfärgat öga för hans andliga insikt.

Det guldfärgade ögat är gjort av mässing som polerats.

I början av oktober kom PEAB till Helenes verkstad och hämtade Oden. De körde honom till sin permanenta plats i Hjärup. PEAB hade gjutit ett fundament. Det antogs att fordonet skulle göra djupa spår i gräsytan så personal från kommunen fanns på plats för att återställa ytan.

Den 19 oktober 2020 avtäcktes skulpturen. Med tanke på den pågående coronapandemin var det utöver konstnären endast ett begränsat antal personer som deltog vid ceremonin. Invigningstal framfördes av Dick Harrisson, professor i historia med nära anknytning till utgrävningarna i Uppåkra, samt av Christian Sonesson, kommunstyrelsens ordförande.

I mitten av bilden står konstnären Helene Aurell flankerad av professor Dick Harrysson till vänster på bilden och kommunalrådet Christian Sonesson till höger

Helene Aurell gjorde en reflektion när avtäckningen genomförts och projektet var avslutat för hennes del: ”I ett år har jag arbetat med konstverket, som äntligen är på plats. Det är en oerhörd befrielse, för rent fysiskt har det varit ett ganska påfrestande arbete. Det känns skönt att det är gjort och att det blev bra. Samtidigt känns det lite tomt, som alltid när man avslutar något som är ganska stort. Som ett

hålrum som jag inte riktigt vet hur jag ska hantera.”

Några kommentarer från Hjärupsbor om skulpturen.

Jag tycker Oden är jättefin. Hör liksom till bygden. Brukar gå en runda och kolla honom. Skulpturen är väldigt vackert gjord och med en liten hänsyftning till Oden som hittades i Uppåkra.
Eva Engvall

Tycker man kunde sätta ut en bänk så att man kan sitta en stund och titta på skulpturen och omgivningen i lugn och ro.
May-Brith Silow Anderberg

Min unge tycker den är såpass cool att hon vill ha en likadan i sin trädgård.
Hanna Örnlund

Våra barnbarns kommentarer när vi gick gångstigen: Oj, titta en dinosaurie som man klättra på! Ögonen är däremot lite otäcka sett ur deras ”synvinkel”!
Birgitta Netterheim

Jag gillar att han påminner om forna dagar och att det blir dubbelt med att han tittar upp ur jorden, det som varit finns med oss och samtidigt tittar historien på oss i framtiden.
Charlotta Andersson

Jag gillar skulpturen av flera skäl. Den är en blinkning till historien där en likadan miniatyr hittats, den inbjuder till klättring för barn. Men belysningen borde vara annorlunda så att den bättre framhäver skulpturens karaktär.”
Rikard Krook

Referenser

Helene Aurell Konstnär

Viktoria Munck Kultursekreterare Staffanstorps kommun

Lars Fridh 20230717